1

മധ്യകാല ഇന്ത്യ

ചിത്രം 1.1

ചിത്രം 1.2

മുകളിൽ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ചിത്രങ്ങൾ നിരീക്ഷിക്കുക. മധ്യകാല ഇന്ത്യയിൽ ഭരണം നടത്തിയ രണ്ട് രാജ്യങ്ങളുടെ ചരിത്രശേഷിപ്പുകളാണ് ഇവ.

ഇതിൽ ആദ്യത്തേത് നിങ്ങൾക്ക് പരിചയമുണ്ടാകുമല്ലോ.

സ്വാതന്ത്ര്യദിനത്തിൽ നമ്മുടെ പ്രധാനമന്ത്രി ഇവിടെ ദേശീയപതാക ഉയർത്തുന്നത് നിങ്ങൾ കണ്ടിരിക്കും.

മുഗൾചക്രവർത്തിയായ ഷാജഹാന്റെ ഭരണകാലത്ത് ഡൽഹിയിൽ നിർമ്മിച്ച ചെങ്കോട്ടയാണിത്.

ഇതേ കാലത്ത് ദക്ഷിണേന്ത്യയിൽ നിലനിന്നിരുന്ന വിജയനഗരത്തിന്റെ തലസ്ഥാനമായ ഹംപിയുടെ ചിത്രമാണ് രണ്ടാമതായി കാണുന്നത്.

ഈ രണ്ട് രാജ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചാണ് ഈ അധ്യായത്തിൽ നമ്മൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്.

മുഗൾഭരണം

1526 ൽ മുഗൾഭരണം സ്ഥാപിച്ചത് ബാബറാണ്. 1857 വരെ ഡൽഹി കേന്ദ്രമാക്കി ഇന്ത്യ ഭരിച്ച മുഗൾ ഭരണകാലത്തെ പ്രധാന ഭരണാധികാരികൾ ആരൊക്കെയാണെന്ന് നിങ്ങൾക്കറിയാമോ?

പദസൂര്യനിൽ നിന്ന് പ്രധാനപ്പെട്ട മുഗൾചക്രവർത്തിമാർ ആരൊക്കെയായിരുന്നുവെന്ന് നിങ്ങൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞല്ലോ?

> മുഗൾ രാജാക്കന്മാരുടെ ചിത്രങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് ഒരു ആൽബം തയ്യാറാക്കൂ.

വളരെ വിസ്തൃതമായ രാജ്യമായിരുന്നു മുഗളരുടേത്. ഇന്നത്തെ ഇന്ത്യക്ക് പുറമേ അയൽ രാജ്യങ്ങളിലേക്കും മുഗൾഭരണം വ്യാപിച്ചിരുന്നു.

ചിത്രം 1.3
ഔറംഗസേബിന്റെ കാലത്തെ മുഗൾരാജ്യം

ഭൂപടത്തിൽനിന്നും ഇന്നത്തെ ഏതെല്ലാം രാജ്യങ്ങളിൽ മുഗൾഭരണം വ്യാപിച്ചിരുന്നുവെന്ന് കണ്ടെത്തി പട്ടികപ്പെടുത്തുക.

- അഫ്ഗാനിസ്ഥാൻ
-
-

മുഗളരും ഒന്നാം പാനിപ്പത്ത് യുദ്ധവും

'മംഗോൾ' എന്ന പദത്തിൽ നിന്നാണ് 'മുഗൾ' എന്ന പേരുദ്ഭവിച്ചത്. മുഗൾ രാജ്യ സ്ഥാപകനായ ബാബർ, പിതാവ് വഴി തുർക്കി ഭരണാധികാരിയായിരുന്ന തിമൂറിന്റെയും മാതാവ് വഴി മംഗോൾ രാജാവായിരുന്ന ചെങ്കിസ് ഖാന്റെയും പിൻഗാമിയായിരുന്നു. പതിനാറാംനൂറ്റാണ്ടിൽ യൂറോപ്യരാണ് ഈ രാജവംശത്തെ 'മുഗൾ' എന്ന് വിളിച്ചു തുടങ്ങിയത്.

ലോദിവംശത്തിലെ അവസാനത്തെ ഭരണാധികാരിയായ ഇബ്രാഹിംലോദിയും കാബൂളിലെ ഭരണാധികാരിയായിരുന്ന ബാബറും 1526 ൽ ഹരിയാനയിലെ പാനിപ്പത്തിൽവെച്ച് ഏറ്റുമുട്ടി. ചരിത്രത്തിൽ ഇതിനെ ഒന്നാം പാനിപ്പത്ത് യുദ്ധമെന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. ഈ യുദ്ധവിജയത്തിലൂടെയാണ് ബാബർ ഇന്ത്യയിൽ മുഗൾ ഭരണം സ്ഥാപിച്ചത്.

"കിഴക്കിനെ വിറപ്പിച്ച അക്ബർ ചക്രവർത്തി നിര്യാതനായിരിക്കുന്നു. തീർച്ചയായും അക്ബർ മഹാനായ ചക്രവർത്തിയായിരുന്നു. ഒരേ സമയം പ്രജകളിൽ നിന്ന് സ്നേഹവും ബഹുമാനവും വിധേയത്വവും ലഭിച്ചുകൊണ്ടു തന്നെ, ആജ്ഞാശക്തി നിലനിർത്താൻ അദ്ദേഹത്തിന് സാധിച്ചു. ഉയർന്ന – താഴ്ന്ന വിഭാഗങ്ങളെന്ന തരംതിരിവില്ലാതെയും പരിചിത/അപരിചിത വ്യത്യാസമില്ലാതെയും ഹിന്ദു/ക്രിസ്ത്യൻ/മുസ്ലീം വ്യത്യാസമില്ലാതെയും തുല്യനീതി നടപ്പിലാക്കിയ, കരുത്തരോട് ശക്തമായും അശക്തരോട് കരുണയോടും പെരുമാറിയ സുൽത്താൻ എല്ലാവർക്കും പ്രിയപ്പെട്ടവനായിരുന്നു... ."

ജെസ്യൂട്ട് പാതിരി പിയറി ജാറിക് അക്ബർ ചക്രവർത്തിയുടെ മരണാനന്തരം (സി.ഇ. 1605) എഴുതിയ അനുശോചനക്കുറിപ്പാണിത്.

ഈ കുറിപ്പിൽ നിന്ന് മുഗൾ ചക്രവർത്തിയായിരുന്ന അക്ബറിനെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾക്ക് എന്തൊക്കെയാണ് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുന്നത്.

- അക്ബർ അതിശക്തനായ ചക്രവർത്തിയായിരുന്നു.
-
-
-

ചിത്രം 1.4
മുഗൾ രാജവംശത്തിലെ പ്രസിദ്ധനായ ഭരണാധികാരിയായിരുന്ന അക്ബർ വിവിധ മതസ്ഥരുമായി ചർച്ച നടത്തുന്നു.

1575 ൽ തന്റെ പുതിയ തലസ്ഥാനമായ ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രിയിൽ അക്ബർ ഇബാദത്ത് ഖാന പണികഴിപ്പിച്ചു. വിവിധ മതങ്ങളിലെ പണ്ഡിതരും പ്രമുഖരും ഇവിടെ ഒത്തു ചേർന്നിരുന്നു. അക്ബർ പിന്തുടർന്നിരുന്ന മതസഹിഷ്ണുതാനയത്തിന് ഇത്തരം ചർച്ചകൾ ഉത്തമ ഉദാഹരണങ്ങളാണ്.

എല്ലാ മതങ്ങളുടെയും നല്ലവശങ്ങൾ കോർത്തിണക്കി അക്ബർ രൂപംകൊടുത്ത ദർശനമാണ് ദിൻ-ഇ-ലാഹി. എല്ലാവർക്കും സമാധാനം അഥവാ സുൽഹ്-ഇ-കുൽ എന്നതാണ് ഈ ദർശനത്തിന്റെ കാതൽ. എല്ലാ ദർശനങ്ങളും മനുഷ്യരുടെ ക്ഷേമത്തിനുവേണ്ടിയുള്ളതാണ് എന്ന ആശയം വ്യക്തമാക്കുകയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം.

ചിത്രം 1.5
ഫത്തേപ്പൂർ സിക്രി

'ജസിയ' എന്ന മതനികുതി നിർത്തലാക്കിയത് ഭരണരംഗത്തും അക്ബർ സഹിഷ്ണുതാനയം പിന്തുടർന്നിരുന്നു എന്നതിന് തെളിവാണ്. മുഗൾ ഭരണത്തിന്റെ എല്ലാ മേഖലകളിലും എല്ലാ മതസ്ഥരേയും തുല്യമായി പരിഗണിച്ചിരുന്നു. രാജാ ടോഡർമാൾ, രാജാ മാൻസിങ്ങ്, രാജാ ഭഗവൻദാസ്, ബീർബൽ എന്നിവർ അക്ബർ ചക്രവർത്തിയുടെ രാജസദസ്സിൽ ഉന്നതസ്ഥാനം വഹിച്ചിരുന്നവരിൽ പ്രധാനികളാണ്.

അക്ബർ ഇബാദത്ത്ഖാന പണികഴിപ്പിച്ചതിന്റെ ലക്ഷ്യമെന്തായിരുന്നു? കുറിപ്പ് തയ്യാറാക്കുക.

"എന്റെ അനുയായികൾ മറ്റ് മതവിഭാഗങ്ങളുമായി ശത്രുതയിൽ വർത്തിച്ചു സമയം പാഴാക്കരുത്. ഇതര മതസ്ഥരോടുള്ള ബന്ധത്തിൽ സുൽഹ്-ഇ-കുൽ (എല്ലാവർക്കും സമാധാനം) എന്ന ആശയം അനുവർത്തിക്കട്ടെ. മൃഗങ്ങളെ കൊല്ലുകയോ യുദ്ധസമയങ്ങളിലൊഴികെ ആയുധങ്ങളെടുക്കുകയോ ചെയ്യരുത്". അക്ബർ തന്റെ അനുയായികളോട് കല്പിച്ചതായി മുഗൾ സുൽത്താനായിരുന്ന ജഹാംഗീർ തന്റെ ഓർമ്മക്കുറിപ്പായ *'തുസൂകി ജഹാംഗിറി'*ൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഈ പ്രസ്താവനയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മുഗൾഭരണകാലത്ത് വിവിധ ജനവിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിൽ മതസഹിഷ്ണുത നിലനിർത്താൻ അക്ബറിന്റെ നയങ്ങൾ എത്രമാത്രം സഹായകമായെന്ന് ക്ലാസിൽ ഒരു ചർച്ച സംഘടിപ്പിക്കുക.

മുഗൾ സൈന്യം

മുഗൾ കാലഘട്ടത്തിൽ രാജ്യം വിപുലമാക്കുന്നതിനും വിസ്തൃതമാക്കപ്പെട്ട രാജ്യം നിലനിർത്തുന്നതിനും ശക്തമായ സൈന്യം ആവശ്യമായിരുന്നു. ഇതിനുവേണ്ടി അക്ബർ നടപ്പിലാക്കിയ സൈനിക സമ്പ്രദായമാണ് 'മാൻസബ്ദാരി'. ഈ സമ്പ്രദായമനുസരിച്ച് ഓരോ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെയും കീഴിൽ ഒരു സൈനികവ്യൂഹമുണ്ടായിരിക്കും. ഓരോ ഉദ്യോഗസ്ഥനും നിലനിർത്തേണ്ട കുതിരപ്പടയാളികളുടെ എണ്ണത്തെയാണ് 'മാൻസബ്' എന്ന പദവി സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. നിലനിർത്തേണ്ട സൈനികരുടെ എണ്ണത്തിന് അനുസരിച്ചായിരുന്നു മാൻസബ്ദാരുടെ പദവി നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത്. സർക്കാർ ഖജനാവിൽ നിന്ന് നേരിട്ട് പണം നൽകി സൈന്യത്തെ നിലനിർത്തുന്നതിന് പകരമാണ് ഈ സമ്പ്രദായം നടപ്പിലാക്കിയത്. മാൻസബ്ദാർമാർക്ക് അവരുടെ പദവിക്കനുസരിച്ച് ഭൂമി പതിച്ചുനൽകിയിരുന്നു. പ്രസ്തുത ഭൂമിയിൽനിന്നുള്ള നികുതി പിരിച്ചെടുത്താണ് മാൻസബ്ദാർ തന്റെ സൈന്യത്തെ നിലനിർത്തിയിരുന്നത്. ഭരണം ശക്തമായി മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുപോകാൻ പ്രമുഖരുടെയും സൈനികരുടെയും പിന്തുണ ആവശ്യമായിരുന്നു. ഈ ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിനായിരുന്നു മാൻസബ്ദാരി സമ്പ്രദായം നടപ്പിലാക്കിയത്.

മുഗളരുടെ മാൻസബ്ദാരി സമ്പ്രദായത്തെക്കുറിച്ച് ക്ലാസിൽ ഒരു ചർച്ച സംഘടിപ്പിക്കൂ.

മുഗൾ ഭരണരീതി

മുഗൾ കാലഘട്ടത്തിൽ ഭരണസൗകര്യത്തിനായി സ്വീകരിച്ചിരുന്ന ക്രമീകരണം എന്തായിരുന്നുവെന്ന് നോക്കാം.

മുഗൾ രാജ്യം

മുഗൾ ഭരണത്തിൽ അക്ബറിന്റെ കാലത്താണ് ഇത്തരത്തിൽ ഒരു ഭരണക്രമം (ഘടന) ഫലപ്രദമായി രൂപപ്പെടുത്തിയത്.

രാജ്യത്തിന്റെ പരമാധികാരിയും സർവസൈന്യാധിപനും നിയമനിർമ്മാതാവും അന്തിമ ന്യായാധിപനും ചക്രവർത്തിയായിരുന്നു.

മുഗൾ കാലഘട്ടത്തിൽ നീതിന്യായനിർവഹണത്തിനായി ഇന്നത്തെപ്പോലെ പ്രത്യേകതരം കോടതികൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പകരം, തദ്ദേശീയരായ മതപണ്ഡിതന്മാരാണ് (ഖാസിമാർ) തർക്കങ്ങളിൽ അന്വേഷണം നടത്തി തീർപ്പ് കല്പിച്ചിരുന്നത്. ഈ തീരുമാനത്തിൽ അതൃപ്തി ഉള്ളവർക്ക് ചക്രവർത്തിയോട് നേരിട്ട് പരാതി പറയാൻ അവസരമുണ്ടായിരുന്നു. ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ രാജാവിന് ഉപദേശം നൽകുന്നതിനായി മന്ത്രിമാരെയും വകുപ്പ് അധ്യക്ഷന്മാരെയും നിയമിച്ചിരുന്നു.

ചിത്രം 1.6
അക്ബർ ചക്രവർത്തി ദിവാൻ-ഇ-ഖാസിൽ ജനങ്ങളുടെ പരാതി കേൾക്കുന്നു.

സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി

മുഗൾ ഭരണകാലത്തെ സമൂഹത്തെക്കുറിച്ച് അക്കാലത്ത് ഇന്ത്യ സന്ദർശിച്ച യൂറോപ്യൻ സഞ്ചാരികളും വ്യാപാരികളും അവരുടെ യാത്രാവിവരണങ്ങളിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഫ്യൂഡൽ സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥിതിയായിരുന്നു അന്ന് നിലനിന്നിരുന്നത്. സമൂഹം പല തട്ടുകളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

സമൂഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും അടിത്തട്ടിൽ സാധാരണക്കാരും ഏറ്റവും മുകളിൽ രാജാവുമായിരുന്നു. ജനങ്ങളുടെ ജീവിതനിലവാരം വേതനത്തെയും വരുമാനത്തെയും ആശ്രയിച്ചായിരുന്നു. രാജ്യത്തെ ജനങ്ങളിൽ ഭൂരിഭാഗവും കർഷകരായിരുന്നു. അവർക്കിടയിൽ ജാതിവ്യവസ്ഥ നിലനിന്നിരുന്നു. ഓരോ ജാതിയിൽപ്പെട്ടവർക്കും അവരുടേതായ ആചാരങ്ങളും അനുഷ്ഠാനങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. മുഗൾ കാലഘട്ടത്തിൽ ഇന്ത്യ സന്ദർശിച്ച ഫ്രഞ്ച് സഞ്ചാരിയായ ടവർണിയർ അന്നത്തെ സാമൂഹ്യാവസ്ഥയെക്കുറിച്ചും ജനങ്ങളുടെ ജീവിതരീതിയെക്കുറിച്ചും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഓരോ സ്ഥലത്തെയും ജനങ്ങളുടെ ജീവിതരീതി, ഭക്ഷണം, വസ്ത്രം എന്നിവയിൽ വളരെയധികം വ്യത്യാസങ്ങൾ നിലനിന്നിരുന്നു. ബാബർ തന്റെ ഓർമക്കുറിപ്പുകളിൽ അക്കാലത്ത് ഇന്ത്യയിൽ നിലനിന്നിരുന്ന തൊഴിൽ വ്യവസ്ഥയെക്കുറിച്ചും ജാതിയെക്കുറിച്ചും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

'ആഗ്രയും ഫത്തേപൂർസിക്രിയും ലണ്ടൻ നഗരത്തേക്കാൾ വലുതും ജനനിബിഡവുമായിരുന്നു. ഏതാണ്ട് 12 മൈൽ ദൂരമുണ്ട് ഈ നഗരങ്ങൾ തമ്മിൽ. ഈ ദൂരമത്രയും വഴിനീളെ ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കളും മറ്റും വിൽക്കുന്ന അങ്ങാടികൾ കാണാം.'

മുഗൾ കാലഘട്ടത്തിൽ ഇന്ത്യ സന്ദർശിച്ച ഇംഗ്ലീഷുകാരനായ റാൽഫ് ഫിച്ച് ഇന്ത്യയിലെ രണ്ട് നഗരങ്ങളെക്കുറിച്ച് വിവരിച്ചിരിക്കുന്നതാണ് മുകളിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നത്. മുഗൾ ഭരണകാലത്ത് നാം എത്രത്തോളം സാമ്പത്തിക പുരോഗതി കൈവരിച്ചിരുന്നുവെന്ന് ഈ വിവരണം സൂചിപ്പിക്കുന്നു. സാമ്പത്തിക പുരോഗതിക്ക് അടിസ്ഥാനം കാർഷികരംഗത്തെ നേട്ടങ്ങളായിരുന്നു. നെല്ല്, ഗോതമ്പ്, ബാർലി, കരിമ്പ്, പരുത്തി, എണ്ണക്കുരുക്കൾ തുടങ്ങിയവ അക്കാലത്തെ പ്രധാന കാർഷിക ഉൽപന്നങ്ങളായിരുന്നു. അബുൾഫസൽ തന്റെ പുസ്തകമായ 'ഐൻ-ഇ-അക്ബരി'യിൽ ഇന്ത്യക്കാർ വ്യത്യസ്തങ്ങളായ നെല്ലിനങ്ങൾ കൃഷിചെയ്തിരുന്നതായി രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. നികുതികൊടുത്തിരുന്ന കാലംവരെ കർഷകനെ ഭൂമിയിൽനിന്നും ഒഴിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. മുഗൾകാലത്ത് സാങ്കേതിക വിദ്യകളുടെയും പുതിയ ഉപകരണങ്ങളുടെയും ഉപയോഗം കാർഷികമേഖലയെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തി. ജലസേചനത്തിനായി പേർഷ്യൻ ചക്രവും കനാലുകളും വ്യാപകമായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

അബുൾഫസൽ

മുഗൾ ഭരണകാലത്തെ മുഖ്യ ചരിത്രകാരനായിരുന്നു അബുൾഫസൽ. അക്ബറിന്റെ ഉപദേശകനും ജീവചരിത്രകാരനുമായിരുന്നു ഇദ്ദേഹം. 'ഐൻ-ഇ-അക്ബരി, അക്ബർനാമ' എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്താവാണ്.

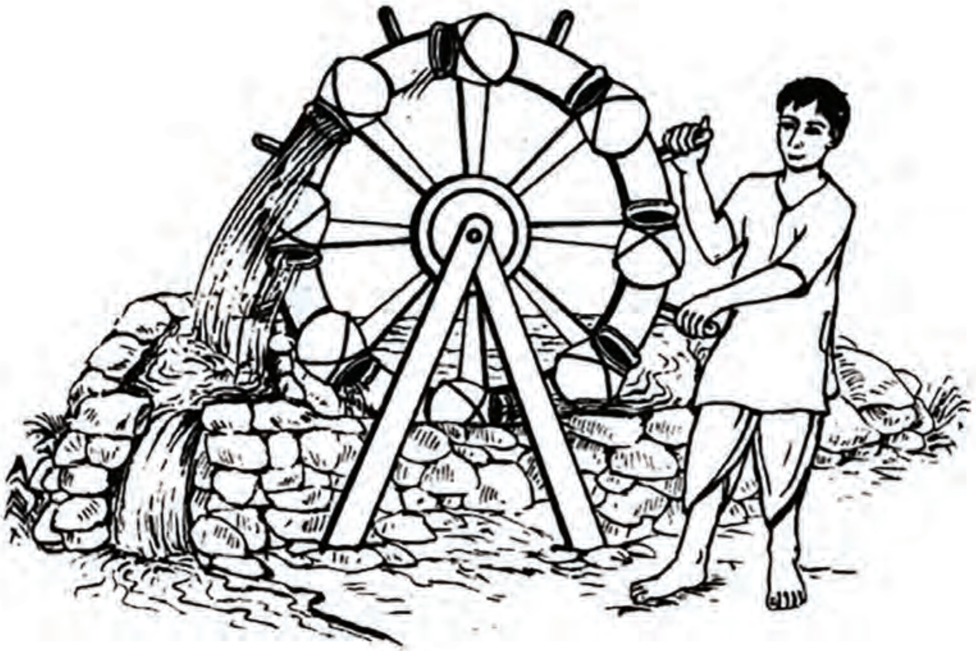

ചിത്രം 1.7
പേർഷ്യൻ ചക്രം

കാർഷികരംഗത്തെ ഉൽപാദനവർദ്ധനവ് കച്ചവടത്തെയും നഗരവൽക്കരണത്തെയും ത്വരിതപ്പെടുത്തി. വിദേശ ചരക്കുകളുടെ പ്രവേശന കവാടമായിരുന്നു ഗുജറാത്ത്. തുണിത്തരങ്ങൾ, മസ്ലിൻപട്ട്, പഞ്ചസാര, അരി തുടങ്ങിയവയായിരുന്നു പ്രധാന കയറ്റുമതി ഇനങ്ങൾ. ജലഗതാഗതം കാര്യമായ പുരോഗതി കൈവരിച്ചു. ഇക്കാലത്തെ പ്രധാന നഗരങ്ങളായിരുന്നു ധാക്ക, മൂർഷിദാബാദ്, സൂറത്ത്, ലാഹോർ, ആഗ്ര തുടങ്ങിയവ.

മുഗൾ ഭരണകാലത്തെ നഗരങ്ങൾ ഇന്ന് ഏതെല്ലാം രാജ്യങ്ങളിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത് എന്ന് കണ്ടെത്തി പട്ടിക പൂർത്തിയാക്കുക

നഗരങ്ങൾ	ഇന്നത്തെ രാജ്യങ്ങൾ
• ധാക്ക	• ബംഗ്ലാദേശ്
• മൂർഷിദാബാദ്	•
• ലാഹോർ	•
• സൂറത്ത്	•
• ആഗ്ര	•

സാംസ്കാരിക സമന്വയം

ചിത്രം 1.8
രസ്നാമ (Razm Nama) എന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ പുറംചട്ട

ചിത്രം ശ്രദ്ധിച്ചുവല്ലോ.

മുഗൾ ഭരണകാലത്ത് പേർഷ്യൻ ഭാഷയിലേക്ക് വിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ട മഹാഭാരതത്തിന്റെ പുറംചട്ടയുടെ ചിത്രമാണിത്. മുഗൾ ചക്രവർത്തിയായിരുന്ന ഷാജഹാന്റെ മകനായ ദാരാഷുക്കോ ആണ് ഇത് പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയത്. മുഗൾ വംശജർ ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരവുമായി കൂടിച്ചേർന്നതിന്റെ ഉദാഹരണമാണിത്. ഇക്കാലത്ത് വിവിധ മേഖലകളിൽ സംസ്കാരിക കൂടിച്ചേരലുകൾ നടന്നു. അത്തരത്തിലുള്ള സാംസ്കാരിക സമന്വയത്തിന്റെ ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ നമുക്ക് നോക്കാം.

താജ്മഹൽ, ആഗ്രകോട്ട, ചെങ്കോട്ട തുടങ്ങിയവ ഇന്ത്യയുടെയും, മുഗളന്മാർ ഇവിടേക്ക് കൊണ്ടുവന്ന പേർഷ്യൻ വാസ്തുവിദ്യാശൈലിയുടെയും സമന്വയത്തിന് ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. പേർഷ്യൻ, ഹിന്ദി ഭാഷകൾ കൂടിച്ചേർന്ന് പുതിയൊരു ഭാഷയായ ഉറുദു രൂപപ്പെട്ടതും ഇക്കാലത്താണ്. ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതം ഉദ്ഭവിച്ചതും ഈ സമന്വയത്തിന്റെ ഭാഗമായിട്ടാണ്.

ചിത്രം 1.9
താജ്മഹൽ

ചിത്രം 1.10
ആഗ്രാകോട്ട

മുഗൾ ഭരണകാലത്ത് മനുഷ്യ ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ മേഖലകളിലും ഇത്തരത്തിലുള്ള സമന്വയത്തിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങൾ കാണാൻ കഴിയും.

വിജയനഗര ഭരണം

മധ്യകാലത്ത് ഡൽഹി കേന്ദ്രമാക്കി ഭരണം നടത്തിയ മുഗൾ രാജവംശത്തെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയല്ലോ. ഇക്കാലത്ത് ദക്ഷിണേന്ത്യയിലും വ്യത്യസ്ത രാജവംശങ്ങൾ നിലനിന്നിരുന്നു. അക്കൂട്ടത്തിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ് വിജയനഗര രാജ്യം.

വിജയനഗരവും ഹംപിയും

വിജയനഗരം (വിജയത്തിന്റെ നഗരം) ഒരേ സമയം ഒരു നഗരത്തിന്റെയും രാജ്യത്തിന്റെയും പേരായിരുന്നു. സി.ഇ 1565 ൽ ഈ നഗരം നശിപ്പിക്കപ്പെടുകയും തുടർന്നുള്ള നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ അത് ജനമനസ്സുകളിൽ മാത്രം നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. അവരുടെ ഓർമ്മയിൽ അത് 'ഹംപി' എന്ന പേരിൽ നിലനിന്നു. 1800 ൽ കേണൽ മക്കൻസി എന്ന ഇംഗ്ലീഷ് ഈസ്റ്റ് ഇന്ത്യാകമ്പനി ഉദ്യോഗസ്ഥനാണ് ഹംപിയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയത്. അതിലൂടെയാണ് വിജയനഗരത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിലേക്ക് ഗവേഷകരുടെ ശ്രദ്ധ പതിഞ്ഞത്.

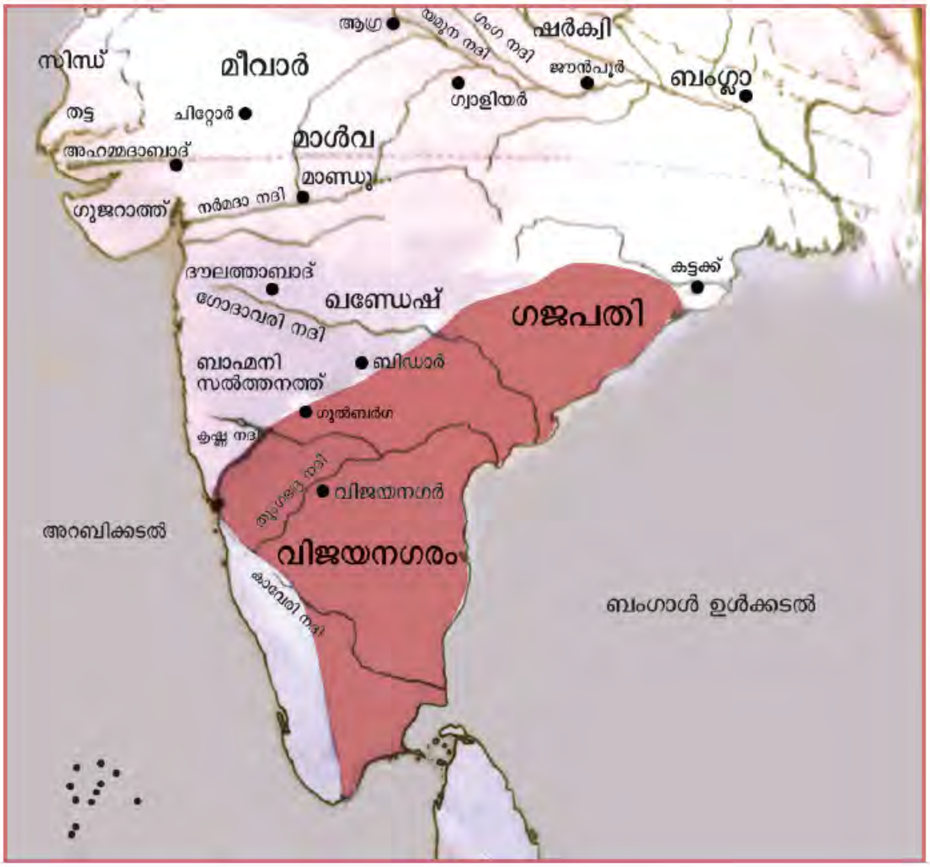

ചിത്രം 1.11
കൃഷ്ണദേവരായരുടെ കാലത്തെ വിജയനഗരം

ഭൂപടം നിരീക്ഷിച്ച് വിജയനഗരത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഇന്നത്തെ ഇന്ത്യൻ സംസ്ഥാനങ്ങൾ കണ്ടെത്തി പട്ടികപ്പെടുത്തുക.

-
-
-

വിജയനഗര രാജാക്കന്മാർ	
• സംഗമ രാജവംശം	• ഹരിഹരൻ, ബുക്കൻ
• സാലുവ വംശം	• നരസിംഹ സാലുവ
• തുളുവ വംശം	• വീരനരസിംഹൻ • കൃഷ്ണദേവരായർ
• അരവിഡു വംശം	• തിരുമല • വെങ്കിട I

ഹരിഹരൻ, ബുക്കൻ എന്നീ സഹോദരങ്ങളാണ് സി.ഇ. 1336 ൽ വിജയനഗരം സ്ഥാപിച്ചത്. ദക്ഷിണേന്ത്യയിലെ ശക്തവും സമ്പന്നവുമായ രാജ്യമായിരുന്ന വിജയനഗരത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രശസ്തനായ ഭരണാധികാരിയായിരുന്നു കൃഷ്ണദേവരായർ (1509-1529). അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ച് യൂറോപ്യൻ സഞ്ചാരിയായ ബാർബോസ പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ നമുക്ക് പരിചയപ്പെടാം.

"ഏതൊരാൾക്കും യാതൊരു അസ്വാരസ്യവുമില്ലാതെ, ക്രിസ്ത്യാനിയെന്നോ, ജൂതനെന്നോ, മൂറെന്നോ, കിരാതനെന്നോ വ്യത്യാസമില്ലാതെ തന്റെ വിശ്വാസം നിലനിർത്തിക്കൊണ്ട് വന്നുപോകുന്നതിനും ജീവിക്കുന്നതിനും യാതൊരു തടസ്സവുമില്ലാത്തവിധം രാജാവ് സ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിച്ചിരുന്നു. രാജ്യത്തെ നീതിന്യായവ്യവസ്ഥയും സമത്വം നിറഞ്ഞതാണ്."

ബാർബോസ
ഇന്ത്യ സന്ദർശിച്ച പോർച്ചുഗീസ് സഞ്ചാരി

കൃഷ്ണദേവരായരുടെ ഭരണകാലം രാജ്യവ്യാപനത്തിന്റെയും വികസനത്തിന്റെയും കാലഘട്ടമായിരുന്നു. ധാരാളം നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്ത് നടത്തിയിരുന്നു. തലസ്ഥാന നഗരിയായ ഹംപിയിൽ കൂടുതൽ സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തിയതോടൊപ്പം കോട്ടകളും കൊട്ടാരങ്ങളും ക്ഷേത്രങ്ങളും പണികഴിപ്പിച്ചിരുന്നു. മതസഹിഷ്ണുതയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രശസ്തിക്ക് മറ്റൊരു പ്രധാനകാരണം. എല്ലാ മതങ്ങളേയും ഒരേപോലെ പരിഗണിക്കുകയും വിവിധ മതസ്ഥർക്ക് അവരുടേതായ വിശ്വാസങ്ങൾ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ട് ജീവിക്കാനുള്ള എല്ലാ സ്വാതന്ത്ര്യവും അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. കൃഷ്ണദേവരായരുടെ കാലത്ത് കല-സാഹിത്യ-സാംസ്കാരിക മേഖലകളും

ശ്രദ്ധേയമായ പുരോഗതി കൈവരിച്ചിരുന്നു. അസാമാന്യമായ പാണ്ഡിത്യമുണ്ടായിരുന്ന അദ്ദേഹം 'അമുക്തമാല്യദ', 'ജാംബവതീകല്യാണം' എന്നീ കൃതികൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. തെലുങ്ക്, കന്നഡ, തമിഴ് സാഹിത്യങ്ങളെ അദ്ദേഹം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നു. 'അഷ്ടദിഗ്ഗജങ്ങൾ' എന്ന് അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന പണ്ഡിതർ കൃഷ്ണദേവരായരുടെ സദസിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു.

അക്ബറിന്റെയും കൃഷ്ണദേവരായരുടെയും മതനയം താരതമ്യം ചെയ്ത് കുറിപ്പ് തയ്യാറാക്കുക.

ഭരണസംവിധാനം

വിജയനഗര ഭരണത്തിലും രാജവാഴ്ചയാണ് നിലനിന്നിരുന്നത്. ഭരണസൗകര്യത്തിനായി രാജ്യത്തെ മണ്ഡലങ്ങൾ (പ്രവിശ്യകൾ), നാടുകൾ (ജില്ലകൾ), സ്ഥലം (ഉപജില്ലകൾ), ഗ്രാമങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ വിഭജിച്ചിരുന്നു. രാജാവിനെ സഹായിക്കാൻ മന്ത്രിസഭ ഉണ്ടായിരുന്നു. മന്ത്രിമാരെ തരംതാഴ്ത്തുന്നതിനും ശിക്ഷിക്കാനുമുള്ള അധികാരം രാജാവിനുണ്ടായിരുന്നു. നീതിനിർവഹണത്തിനായി വിവിധ തലങ്ങളിൽ കോടതികൾ സ്ഥാപിച്ചിരുന്നു. അപ്പീലധികാരി രാജാവ് തന്നെയായിരുന്നു. ചെറിയ കുറ്റങ്ങളും തൊഴിൽപരമായ പ്രശ്നങ്ങളും ഗ്രാമങ്ങളിലെ കോടതികൾ തന്നെ കൈകാര്യം ചെയ്തിരുന്നു.

വിജയനഗരത്തിലെ ഭരണസംവിധാനത്തിൽ പ്രധാനപങ്ക് വഹിച്ചവരായിരുന്നു നായകന്മാരും അമരനായകന്മാരും. സൈനികമേധാവികൾ 'അമരനായകന്മാർ' എന്നപേരിലാണ് അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. രാജാക്കന്മാർ ഇവർക്കായി ഭൂപ്രദേശങ്ങൾ അനുവദിച്ച് നൽകിയിരുന്നു. ഈ പ്രദേശങ്ങൾ 'അമര' എന്നപേരിൽ അറിയപ്പെട്ടു. അമരത്തിന്റെ ഭരണം നിർവഹിച്ചിരുന്നത് അമരനായകന്മാരായിരുന്നു. ഈ പ്രദേശങ്ങളുടെ നികുതിപിരിക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശം അമരനായകന്മാർക്കായിരുന്നു. അമരനായകർ രാജാവിന് ഒരു നിശ്ചിത തുക നൽകിയിരുന്നു. ഇവർ ഒരു നിശ്ചിത എണ്ണം കാലാളുകൾ, കുതിരകൾ, ആനകൾ എന്നിവ നിലനിർത്തിയിരുന്നു. ഈ വ്യവസ്ഥയെ 'അമരനായക സംവിധാനം' എന്നാണ് വിളിച്ചിരുന്നത്.

മാൻസബ്ദാരി-അമരനായക സമ്പ്രദായങ്ങൾ തമ്മിൽ താരതമ്യം ചെയ്ത് പട്ടികപ്പെടുത്തുക

സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി

വിവിധ ജാതി-മത വിഭാഗങ്ങൾ ഉൾപ്പെട്ടതായിരുന്നു വിജയനഗര സമൂഹം. ബ്രാഹ്മണർക്കായിരുന്നു സമൂഹത്തിൽ മേധാവിത്വം ഉണ്ടായിരുന്നത്. ക്ഷേത്രങ്ങൾക്ക് അനുവദിച്ചിരുന്ന ഭൂമിയിൽ നിന്നുള്ള വരുമാനം ഇവർക്ക് അവകാശപ്പെട്ടതായിരുന്നു. ക്ഷേത്രങ്ങളിലെ പൂജാദികർമ്മങ്ങൾ, മതപരമായ ചടങ്ങുകൾ തുടങ്ങിയവയ്ക്ക് നേതൃത്വം നൽകിയിരുന്നത് ബ്രാഹ്മണരായിരുന്നു. സമൂഹത്തിലെ മറ്റു വിഭാഗങ്ങൾ കൃഷി, കച്ചവടം, കൈത്തൊഴിലുകൾ തുടങ്ങിയ മേഖലകളിലാണ് മുഖ്യമായും ഏർപ്പെട്ടിരുന്നത്. രാജകൊട്ടാരത്തിൽ രാജകീയ കണക്കുകൾ തയ്യാറാക്കാനും പൂന്തോട്ടം അലങ്കരിക്കാനും രാജാക്കന്മാർ സ്ത്രീകളുടെ സേവനം

ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. സമ്പന്നരുടെ ഇടയിൽ ബഹുഭാര്യാത്വം നിലനിന്നിരുന്നു. ശൈശവവിവാഹം, സതിസമ്പ്രദായം എന്നിവയും സമൂഹത്തിൽ കാണപ്പെട്ടിരുന്നു.

'മുന്നോട്ടുപോകുമ്പോൾ നിങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ വിശാലവും മനോഹരവുമായ ഒരു തെരുവ് ഉണ്ട്... ഈ തെരുവിൽ നിരവധി വ്യാപാരികൾ ജീവിക്കുന്നു. അവിടെ നിങ്ങൾക്ക് മാണിക്യക്കല്ലുകളും മരതകങ്ങളും പവിഴങ്ങളും മുത്തുകളും തുണിത്തരങ്ങളും വില്പനയ്ക്ക് വച്ചിരിക്കുന്നത് കാണാം... അവിടെ കുതിരകൾ, ഓറഞ്ച്, മുന്തിരി, തടി... തുടങ്ങിയവയെല്ലാം വിൽക്കുന്നു.'

- ഡൊമിംഗോ പയസ്
(വിജയനഗരം സന്ദർശിച്ച പോർച്ചുഗീസ് സഞ്ചാരി)

മുകളിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള സഞ്ചാരക്കുറിപ്പ് വായിച്ചുവല്ലോ.

വിജയനഗരത്തിന്റെ പ്രൗഢി ആ രാജ്യം സന്ദർശിച്ച ഒട്ടേറെ സഞ്ചാരികൾ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ജനങ്ങളുടെ പ്രധാന തൊഴിൽ കൃഷിയായിരുന്നു. സിൽക്ക്, പരുത്തി വസ്ത്രങ്ങളാണ് സാധാരണയായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. വിജയനഗരത്തിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള വരണ്ടുകിടക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളെ ജലസേചനയോഗ്യമാക്കി. 15-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ നിർമ്മിച്ച കമലാപുരംകുളവും ഹിരിയകനാലും തുംഗഭദ്ര നദിക്ക് കുറുകെ കെട്ടിയ അണക്കെട്ടും കാർഷിക മേഖലയെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തി.

ഭൂമി സർവ്വേ ചെയ്ത് ഗുണനിലവാരമനുസരിച്ച് നികുതി നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. ഭൂനികുതിക്ക് പുറമേ തൊഴിൽ നികുതി, വീട്ടു നികുതി, വിവിധതരത്തിലുള്ള ലൈസൻസ് ഫീസുകൾ, കോടതിശിക്ഷ അനുസരിച്ചുള്ള പിഴകൾ എന്നിവയായിരുന്നു ഗവൺമെന്റിന്റെ പ്രധാന വരുമാന മാർഗങ്ങൾ.

വിജയനഗരം ഒരു വലിയ വ്യാപാര കേന്ദ്രമായി വികാസം പ്രാപിച്ചു. ഇന്ത്യയുടെയും ലോകത്തിന്റെയും വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും വ്യാപാരികൾ പേരുകേട്ട വിജയനഗരത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നിരുന്നു. ഭരണാധികാരികൾ വിദേശ വ്യാപാരത്തിന് വളരെയേറെ പ്രോത്സാഹനം നൽകി. പോർച്ചുഗീസുകാർക്കും, അറബികൾക്കുമായിരുന്നു വിദേശ വ്യാപാരത്തിന്റെ കുത്തക ഉണ്ടായിരുന്നത്. ചൈന, ശ്രീലങ്ക എന്നീ രാജ്യങ്ങളുമായും വ്യാപാരം നടന്നിരുന്നു.

അറേബ്യ, മധ്യേഷ്യ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നും കൊണ്ടുവന്നിരുന്ന കുതിരകളുടെ കച്ചവടം പ്രധാനമായും നടത്തിയിരുന്നത് അറബികളായിരുന്നു. കുതിരകൾ കച്ചവടത്തിലെ ഒരു പ്രധാന ഇനമായിരുന്നു. കുതിരക്കച്ചവടത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്ന പ്രാദേശിക കച്ചവടക്കാർ 'കുതിരച്ചെട്ടികൾ' എന്നറിയപ്പെട്ടു. കാലക്രമേണ അറബികളെ പിന്തള്ളി പോർച്ചുഗീസുകാർ ഈ കച്ചവടത്തിന്റെ നിയന്ത്രണം ഏറ്റെടുത്തു. വ്യാപാരത്തിൽ നിന്നുള്ള വരുമാനം രാഷ്ട്രത്തിന്റെ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയെ ശക്തിപ്പെടുത്തി. നഗരത്തിൽ നിന്നും ലഭിച്ച ചൈനീസ് മൺപാത്രങ്ങൾ ചൈനയുമായുള്ള കച്ചവടബന്ധത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

സാംസ്കാരികം

ചിത്രം. 1.12
ഹസാര രാമക്ഷേത്രം, ഹംപി

ചിത്രം. 1.13
വിത്തല സ്വാമിക്ഷേത്രം, ഹംപി

വിജയനഗര കാലഘട്ടത്തിൽ സാംസ്കാരികരംഗവും വലിയപുരോഗതി കൈവരിച്ചു. വേദങ്ങളുടെയും ശാസ്ത്രങ്ങളുടെയും പഠനത്തിനുവേണ്ടി നിരവധി പാഠശാലകൾ സ്ഥാപിച്ചിരുന്നു. കല, വാസ്തുവിദ്യ, ശില്പകല, സാഹിത്യം, സംഗീതം തുടങ്ങിയ മേഖലകളിൽ വിജയനഗരകാലത്ത് അഭൂതപൂർവമായ വളർച്ചയുണ്ടായി. കൃഷ്ണദേവരായരെപ്പോലുള്ള രാജാക്കന്മാർ കലയുടെയും സാഹിത്യത്തിന്റെയും സംരക്ഷകർ ആയിരുന്നു. 'ദ്രാവിഡ ശില്പരീതി'യാണ് അന്ന് കൂടുതലായും പ്രാബല്യത്തിലുണ്ടായിരുന്നത്. ഗോപുരങ്ങൾ എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഭീമാകാരങ്ങളായ ക്ഷേത്രകവാടങ്ങളാണ് വിജയനഗര ശില്പകലയുടെ മറ്റൊരു പ്രധാന സവിശേഷത.

ചിത്രം. 1.14
വിരൂപാക്ഷ ക്ഷേത്രം, ഹംപി

ചിത്രം. 1.15
ലോട്ടസ് മഹൽ, ഹംപി

സാഹിത്യരംഗവും ഇക്കാലത്ത് വളരെയധികം പുരോഗതി കൈവരിച്ചു. തെലുങ്ക് സാഹിത്യമാണ് ഏറ്റവും കൂടുതൽ വികാസം പ്രാപിച്ചത്. കൂടാതെ, നിരവധി സംസ്കൃത കൃതികൾ വിവിധ പ്രാദേശിക ഭാഷകളിലേക്ക് വിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ടതും ഈ കാലത്താണ്.

തുടർപ്രവർത്തനങ്ങൾ

- വിജയനഗര ഭരണകാലത്തെ സാംസ്കാരിക സംഭാവനകൾ സംബന്ധിച്ച ചിത്രങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് ഒരു ഡിജിറ്റൽ ആൽബം തയ്യാറാക്കി ക്ലാസിൽ അവതരിപ്പിക്കൂ.
- അക്ബർ, കൃഷ്ണദേവരായർ എന്നിവരുടെ കാലഘട്ടത്തിൽ വിവിധ മേഖലകളിൽ കൈവരിച്ച നേട്ടങ്ങൾ മാതൃകാപരമായിരുന്നു. തന്നിട്ടുള്ള സൂചനകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഇവരുടെ സംഭാവനകൾ താരതമ്യം ചെയ്ത് സെമിനാർ സംഘടിപ്പിക്കൂ.

സൂചനകൾ

- ഭരണരീതി
- സംസ്കാരം
- സമ്പത്ത്
- നീതിന്യായം

- മുഗൾ-വിജയനഗര ഭരണസമ്പ്രദായങ്ങളുടെ പൊതുസവിശേഷതകൾ താരതമ്യം ചെയ്ത് പട്ടിക പൂർത്തിയാക്കുക.

മുഗൾഭരണം	വിജയനഗരഭരണം
● രാജവാഴ്ച	● രാജവാഴ്ച
●	●
●	●
●	●
●	●

- മുഗൾ ഭരണകാലത്ത് വിവിധ മേഖലകളിലുണ്ടായ സമന്വയത്തെ സംബന്ധിച്ച് ചിത്രങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് ക്ലാസിൽ അവതരണം നടത്തുക.